

Právo členského štátu - Francúzsko

V tejto časti nájdete prehľad o rozličných prameňoch práva vo Francúzsku.

Pramene práva

Právo vo Francúzsku sa v podstate skladá z písaných noriem, ktoré nazývame **pramene práva**. Môže ísť o normy prijaté štátni alebo medzi štátmi na celoštátnej úrovni, ale aj o judikatúru vnútroštátnych či medzinárodných súdov alebo o normy určené na miestnej úrovni, ako sú mestské nariadenia, či profesijnými organizáciami, ako je lekárska komora, o normy uzatvorené občanmi medzi sebou, ako sú kolektívne zmluvy či zmluvy, a napokon o jednoduchú obyčaj.

Tento súbor je usporiadaný podľa **hierarchie noriem**. Takýmto spôsobom nový právny predpis:

- musí dodržiavať skoršie právne predpisy vyššej úrovne,
- môže zmeniť a doplniť skoršie právne predpisy rovnakej úrovne,
- má za následok zrušenie nižších odporujúcich právnych predpisov.

Medzinárodné pramene práva

Medzinárodné zmluvy a dohody

Nadobudnutie platnosti zmluvy vo Francúzsku je podmienené jej ratifikáciou alebo schválením a jej uverejnením. Niektoré zmluvy **s a uplatňujú priamo** vo francúzskom právnom poriadku, iné si vyžadujú, aby boli **transponované** vnútroštátnou právnou normou.

Právo Únie

Pojem práva Únie odkazuje na právne normy stanovené inštitúciami Európskej únie. Môže ísť o odporúčania, stanoviská, nariadenia, rozhodnutia či smernice.

Vnútroštátne pramene práva

Ústavné normy

- ústava zo 4. októbra 1958,
- preambula k ústave z 27. októbra 1946, ako aj Deklarácia práv človeka a občana z 26. augusta 1789 a základné princípy uznané zákonmi republiky, na ktoré odkazuje preambula,
- ústavné zákony predložené pred ich vyhlásením Ústavnej rade a určené na doplnenie ústavy.

Zákonné normy

Zákon prijatý parlamentom je podriadený ústave. Keď sa Ústavnej rade predložia **zákony**, tá pred ich vyhlásením kontroluje ich **ústavnosť**, teda skúma ich súlad s ústavou. Podnet na Ústavnú radu môže dať prezident republiky, predseda vlády, predseda Národného zhromaždenia a Senátu, šesťdesiat poslancov alebo šesťdesiat senátorov.

Štátna rada (Conseil d'Etat) alebo kasačný súd (Cour de cassation) môžu okrem iného predložiť ústavnej rade (Conseil constitutionnel) žiadosti o zrušenie platných zákonov predložené jednotlivcami, ktorí v priebehu sporu, na ktorý sa uvedené zákony uplatňujú, napádajú súlad týchto zákonov s právami a slobodami zaručenými ústavou.

V zmysle článku 55 ústavy majú ratifikované medzinárodné zmluvy prednosť pred zákonmi. Správny a všeobecný sudca teda vylúči uplatnenie zákona, ktorý sa javí ako nezlučiteľný so zmluvou, či už nadobudla platnosť skôr, alebo neskôr ako zákon.

Nariadenia

1. Nariadenia vlády

V súlade s článkom 38 ústavy môže **vláda** požiadať parlament v záujme plnenia svojho programu a na obmedzený čas, aby povolil prijatie opatrení, ktoré sú vyhradené zákonnej moci. Tieto nariadenia sú až do ich schválenia zákonodarcom oficiálnymi regulačnými aktmi, a teda môžu byť ešte pred potvrdením napadnuté na správnom súde.

3. Iné nariadenia

Nariadenia **sa líšia podľa subjektu moci, ktorý ich vydal:**

1. výnosy prezidenta republiky alebo predsedu vlády (ak sa prijímajú na zasadnutí vlády alebo štátnej rady, môžu byť upravené len pri dodržaní rovnakých podmienok);
2. medzirezortné alebo ministerské výnosy,
3. regulačné rozhodnutia prijaté subjektmi miestnej štátnej správy (prefekt, starosta...) alebo decentralizovanej správy (obec, departement, región).

5. Kolektívne zmluvy

Zákonník práce určuje všeobecné pravidlá vzťahujúce sa na pracovné podmienky. Sociálni partneri súkromného sektora (zamestnávateľia a odborové organizácie zamestnancov) vyjednávajú v tomto rámci zmluvy a dohody. V kolektívnych zmluvách sa teda ustanovujú všetky pracovné podmienky a sociálne záruky vzťahujúce sa na zamestnancov príslušných štruktúr (priemysel a obchod s druhotnými surovinami, ubytovne pre mladých pracujúcich, inštitúcie doplnkového dôchodkového poistenia...). **Kolektívne dohody** sa zasa týkajú len osobitnej oblasti (mzdy, pracovný čas...). Kolektívne dohody a zmluvy sa môžu uzatvoriť na úrovni odvetvia (všetky podniky vykonávajúce rovnakú činnosť na danom území), jedného podniku alebo jedného závodu. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a solidarity alebo ministerstvo poľnohospodárstva a rybolovu môžu „rozšíriť“ platnosť kolektívnej zmluvy a tá sa potom vzťahuje na všetky štruktúry odvetvia činnosti, ktorého sa týka.

Judikatúra všeobecných a správnych súdov

Judikatúra môže vychádzať z **rozhodnutí** všeobecných alebo správnych súdov. Judikatúra všeobecných súdov vykladá právo, ale uplatňuje ho v zásade len na vec, o ktorej rozhoduje. Judikatúra správnych súdov sa považuje za nadriadenú správny predpisom, pretože sa ňou môže zrušiť správny predpis, ale nemá hodnotu právneho predpisu.

Inštitucionálny rámec

Legislatívny proces vo Francúzsku

Je potrebné rozlišovať medzi **vládnym návrhom zákona (projet de loi)**, pri ktorom zákonodarná iniciatíva patrí vláde a ktorý predkladá jeden z ministrov na zasadnutí vlády, a **poslaneckým návrhom zákona (proposition de loi)**, kde zákonodarná iniciatíva patrí parlamentu. Oba návrhy sa predkladajú Národnému zhromaždeniu alebo Senátu.

Text zákona potom skúma parlament. Prijme sa, ak je schválený oboma komorami parlamentu v rovnakom znení.

V prípade, že sa obidve komory nezhodnú, zasadne zmiešaná paritná komisia. Táto komisia zložená zo 7 poslancov a 7 senátorov má za úlohu predložiť spoločný text zákona bežne po dvoch čítaniach v každej komore parlamentu.

Vláda však môže zmierovacie konanie urýchliť; v takomto prípade sa môže zmiešaná paritná komisia vytvoriť hneď po prvom čítaní.

Zákon je vyhlásený (tzn. podpísaný) prezidentom republiky do 15 dní po tom, ako sa znenie schválené parlamentom odovzdá vláde. Počas tejto lehoty môže prezident požiadať o nové posúdenie zákona a môže sa podať návrh Ústavnej rade, aby preskúmala zlučiteľnosť nového zákona s ústavou.

Vyhlásený zákon nadobúda účinnosť po jeho uverejnení v úradnom vestníku.

Uverejňovanie zákonov a nariadení

So zákonmi a nariadeniami musia **byť povinne oboznámení občania**, aby boli záväzné. Jednotlivé akty musia byť úradne oznámené osobám, ktorých sa týkajú, zatiaľ čo regulačné akty musia byť uverejnené.

Pravidlá týkajúce sa nadobudnutia účinnosti zákonov a právnych predpisov boli zmenené a doplnené nariadením vlády č. 2004-164 z 20. februára 2004 od 1. júna 2004.

V článku 1 občianskeho zákonníka sa teraz stanovuje, že ak sa nestanoví inak, **znenia nadobúdajú účinnosť prvým dňom po ich uverejnení v úradnom vestníku.**

V naliehavom prípade však nadobúdajú účinnosť v deň svojho uverejnenia zákony, ktorých dekrét o vyhlásení to určuje, a správne akty, pri ktorých to vláda nariaďuje osobitným ustanovením.

Okrem **dekrétov a výnosov predsedu vlády sa v úradnom vestníku uverejňujú aj regulačné akty** prijaté štátnymi orgánmi príslušnými na celoštátnej úrovni (výnosy ministrov, akty nezávislých správnych orgánov...). Výnosy ministrov sa často navyše uverejňujú vo vestníkoch ministerstiev.

Uverejnenie len v jednom vestníku je možné len vtedy, ak regulačný akt je zaujímavý len pre jednu veľmi špecifickú kategóriu (hlavne štátni zamestnanci a ministerskí pracovníci).

Akty miestnych orgánov podliehajú osobitným podmienkam uverejnenia. Nie sú uverejnené v úradnom vestníku.

Obežníky alebo pokyny nemajú v zásade regulačnú hodnotu. Tieto akty sa obmedzujú na pokyny útvarom s cieľom uplatňovať zákony, dekréty a výnosy predsedu vlády či spresniť interpretáciu niektorých ustanovení.

Aby boli uplatniteľné, musia sa uverejniť na webovej stránke predsedu vlády, ktorá sa vedie na tento účel (vyhláška 2008-1281 z 8. decembra 2008). Bežný spôsob uverejnenia sa robí zaradením do vestníkov ministerstiev. V úradnom vestníku sa uverejňujú len najdôležitejšie obežníky.

Databázy zákonov a právnych predpisov

Na **verejné právne databázy** vo Francúzsku sa vzťahuje verejná služba šírenia na internete zavedená [dekrétom č. 2002-1064 zo 7. augusta 2002](#) - [anglická verzia](#).

Tento systém je presne vysvetlený vo [vysvetľovacej poznámke](#) o opätovnom využití údajov poskytnutých na [Légifrance](#):

[Légifrance](#) obsahuje tieto informácie:

- zákonníky, zákony a nariadenia v ich konsolidovanej verzii (**databáza „Legi“**),
- dokumenty v tej podobe, ako boli uverejnené v edícii „zákony, dekréty a výnosy“ úradného vestníka (**databáza „Jorf“**),
- celoštátne kolektívne zmluvy s rozšírenou platnosťou (**databáza „Kali“**),
- rozhodnutia Ústavnej rady (**databáza „Constit“**),
- rozsudky kasačného súdu a odvolacích súdov (**databáza „Cass“** rozsudkov uverejnených vo vestníku, **databáza „Inca“** neuverejnených rozsudkov, **databáza „Capp“** rozsudkov odvolacieho súdu),
- rozhodnutia Štátnej rady a Kompetenčný súd, rozhodnutia odvolacích správnych súdov a výber rozhodnutí správnych súdov (**databáza „Jade“**),
- uznesenia CNIL – Národnej komisie pre informatiku a slobody (**databáza „CNIL“**).

Pre informáciu uvádzame ďalšie stránky prístupné buď priamo, alebo prostredníctvom [Légifrance](#), ktoré sa tiež podieľajú na verejnej službe šírenia na internete, ide o tieto stránky:

- [Dvora audítorov](#), pokiaľ ide o rozhodnutia finančných súdov,
- každého ministerstva, pokiaľ ide o jeho vestník,
- hlavného daňového riaditeľstva, pokiaľ ide o [daňovú dokumentáciu](#),
- ministerstva zahraničných a európskych vecí, pokiaľ ide o medzinárodné dohovory (databáza [Pacte](#)).

Informácie o podmienkach extrahovania a opätovného použitia údajov z tejto druhej kategórie sú k dispozícii na každej z týchto stránok.

Na stránke Légifrance možno nájsť aj [Katalóg databáz](#), ktoré už boli uvedené.

K dispozícii je aj [sadzobník licencií Légifrance](#).

Databázy

Ďalej je uvedený neúplný zoznam právnych databáz:

- Databáza [LEGI](#) obsahuje zákonníky, zákony a nariadenia v ich konsolidovanej verzii.

- Databáza [JORF](#) obsahuje dokumenty v tej podobe, ako boli uverejnené v edícii „zákony, dekréty a výnosy“ úradného vestníka.
- Databáza [KALI](#) obsahuje celoštátne kolektívne zmluvy s rozšírenou platnosťou.
- Databáza [CONSTIT](#) obsahuje rozhodnutia Ústavnej rady.
- Databáza [JADE](#) obsahuje rozhodnutia Štátnej rady a Kompetenčného súdu, rozhodnutia odvolacích správnych súdov a výber rozhodnutí správnych súdov.
- Databáza [CNIL](#) obsahuje uznesenia Národnej komisie pre informatiku a slobody.

Judikatúra [kasačného súdu](#) je prístupná na jeho internetovej stránke.

Existuje služba online na objednanie [rozsudkov kasačného súdu](#) a niektoré [rozsudky kasačného súdu sú preložené](#) do angličtiny, arabčiny a mandarínskej čínštiny.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 13/12/2016